ΓΑΛΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΑ ΔΕΝΔΡΑ ΠΟΥ ΜΙΛΟΥΣΑΝ

ΥΠΟ ANATOLE LE BRAZ

Αὐτὸ ἔγεινε στὸ Παληόχωρι, εἶνε τώρα κάμποσος καιρός. Ἐζοῦσαν ἐκεῖ, σ' ἕνα παληὸ καὶ γερασμένο σπιτοκάλυβο, ἕνας καλὸς ἄνθρωπος μὲ τὴ γυναῖκα του, ποὺ δὲν εἶχανε τὸν τρόπο τους νὰ χτυπήσουνε τὸ σιτάρι μὲ τὴν μηχανὴ καὶ τὸ χτυποῦσαν μὲ τὴν «σβάρνα». Ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ ξημέρωνε ὁ Θεός, ἴσια μὲ τὴν ὥρα ποὺ βασίλευεν ὁ ἥλιος, δούλευαν κι' οἱ δυό τους, «ντάπα» ὁ ἕνας, «ντούπα» ὁ ἄλλος.

Βάλτε μὲ τὸ νοῦ σας, τὶ γλύκα, ποὺ εἶχ' ὁ ὕπνος τους τὸ βράδυ, πόσο πέρταν, ἀπὸ τὴν κούρασι, βαρειά, ἂν καὶ τὸ στρῶμα τους ἦταν ψάθες ἀπὸ βοῦρλα καὶ τὰ σκεπάσματά τους ἀπὸ καραβόπανο. Μόλις προφταίναν νὰ φᾶνε δυὸ πατάτες καὶ νὰ κάνουν ἕνα σταυρό, κι' ἀμέσως τοὺς ἔπαιρναν ὁ ὕπνος.

Ἕνα βράδυ, μολαταῦτα, ὁ ἄνδρας λέει τῆς γυναίκας του :

— Καϋμένη Λενιώ, πόσο θἄθελα νἄχα δυὸ τηγανίτες. Ἀκὸ κεῖνες, ποὺ μόνο σὺ ξέρεις νὰ κάνῃς τόσο ὥμορφα.

Ἡ γυναῖκα του τελεμένη ἀπὸ τὴν κούρασι, τοῦ λέει :

— Τὶ λές, χριστιανέ μου ! Βγάλτ' ἀπὸ τὸ νοῦ σου. Τὰ χέρια μου εἶνε κομμένα ἀπὸ τὴν δουλειά. Δούλεψα ὅσο καὶ σύρμα γὼ δὲν ἔχω τὴν διχή σου δύναμι. Κ' ἔτσι εἶμαι κατατσακισμένη ἀπ' τὴν κούρασι. Ποῦ νὰ καθήσω τώρα, ν' ἀνάψω φωτιά, νὰ κάνω χυλὸ καὶ νὰ κάνω τηγανίτες ! Ἀλλὰ καὶ νὰ μπροῦσα δὲν ἔχω οὔτε «σταλιά» ἀλεῦρι στὸ σκαφίδι.

— Ἂν εἶνε γιὰ τ' ἀλεῦρι, πάω ἐγὼ καὶ φέρνω.

— Νὰ πᾷς στὸ μῦλο τέτοια ὥρα ; Καὶ κουρασμένος καθὼς εἶσαι ; Χαρὰ στὰ πόδια σου καὶ στὴν ὄρεξί σου.

— Ἔλα, καϋμένη Λενιώ. Κάμε μου αὐτὴ τὴ χάρι !

Ἐκείνη τὸν λυπήθηκε :

— Ἂς εἶνε, ἀφοῦ ἐπιμένεις, θὰ σοῦ κάνω. Εἶμαι κουτὴ ἐγὼ καὶ μὲ κάνῃς ὅτι θέλεις... Ἄϊντε τὸ λοιπὸν καὶ κύτα νὰ γυρίσῃς γρήγορα, γιατὶ ἀλλοιῶς θὰ πέσω νὰ κοιμηθῶ, ἔτσι μὲ τὰ ροῦχα.

Ἀμέσως ἐκεῖνος βγῆκε ἔξω καὶ τράβηξε ἴσια γιὰ τὸ μύλο.

Ἤταν σκοτάδι καὶ δὲν ἔβλεπε καλά.— Προχώρησε κι' ἔφθασε σ' ἕνα μέρος ποὺ ἦταν λόχμες καὶ ὁ δρόμος γινόταν μονοπάτι. Ψαχουλευτὰ προχώρησε σὲ δυὸ μεγάλα δένδρα, γέρικα.

Ἐκεῖ ποὺ πήγαινε σιγὰ καὶ σιωπηλά, ἀέρας κεῖνο τὸ βράδυ δὲν ἐσάλευε, ψυχὴ δὲν ἀκουνόταν τριγύρω, βράδυ χειμωνιάτικο ἥσυχο, ἄκουσε ξαφνικά, ἀπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του, νὰ μουρμουρίζουνε παράξενα, τὰ φύλλα. Ἕνα μουρμούρισμα ἀλλοιώτικο.

— Τοῦτο εἶνε περίεργο, εἶπε μὲ τὸ μυαλό του.

Ἐκύτταξε ἀτάνω καὶ μ' ὅλο τὸ σκοτάδι, διέκρινε, ἀπὸ τὴν ἀσπρίλα τῶν κορμῶν, ὅτι τὰ δένδρα ἦσαν δυὸ ὀξυὲς σεβάσμιες, τὸ ἕνα στὴ μιὰ πλαγιὰ τοῦ δρόμου καὶ τ' ἄλλο στὴν ἀντικρυνὴ καὶ εἶχαν σμίξει τὰ κλαδιά τους, σᾶν χέρια ξεφαντανὰ ποὺ ἔσφιγγαν τὸ ἕνα στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἄλλου. Τὸ περιεργότερο ὅμως, ἀτ' ὅλα, ἤτανε ποὺ ἡ σιγανή τους ἡ μουρμούρα ἔμοιαζε μὲ σιγανὴ ἀνθρώπινη λαλιά.— Ὁ Μιχάλης ἐσταμάτησε κι' ἐτέντωσε τ' αὐτιά του. Λεν] τοῦμενε καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι ἡ δυὸ ὀξυὲς μιλοῦσαν ἀναμεταξύ τους. Ὁ Μιχάλης ξέχασε καὶ μῦλο καὶ ἀλεῦρι κι' ὅλο καὶ καθόταν κι' ἄκουγε. Τὸ πρῶτο δένδρο, ποὺ ἦταν δεξιὰ ἔλεγε :

— Θαρρῶ πὼς κρυώνεις, Μαργαρίτα, γιατὶ τρέμεις σύσσωμη;

Καὶ τὸ δεύτερο δένδρο ἀπ' τ' ἀριστερά, ἀπαντοῦσε τουρτουρίζοντας :

— Ναί, Γιλβέρτε, εἶμαι παγωμένη. Ἔτσι παγώνω κάθε νύχτα. Ἡ δροσιὰ μὲ περονιάζει. Τὶ καλὰ ποὺ ἀπόψε θὰ κάνουν τηγανίτες στὸ σπίτι τοῦ παιδιοῦ μας καὶ θἄχουνε φωτιά. Καὶ μόλις πέσουνε νὰ κοιμηθοῦνε, θὰ πᾶμε νὰ πυρωθοῦμε καὶ μεῖς !

Τότε τὸ πρῶτο δένδρο ἀποκρίθηκε :

— Θαρθῶ κι' ἐγὼ μαζί σου, γιὰ νὰ μὴ σ' ἀφήσω μοναχή. Ἂν μ' ἄκουγες ὅμως, ὅταν ζοῦσες, δὲν θὰ περίμενες νὰ κάνῃ ὁ γιὸς μας φρουγανιὲς νὰ ζεσταθῇς.—Πόσες φορὲς σοῦ ἔλεγα νὰ εἶσαι πειὸ σπλαχνικιὰ γιὰ τοὺς φτωχοὺς ἀνθρώπους ! Ἀλλὰ σύ, προφασιζόσαν πὼς δὲν ἔχεις, καὶ ποτὲ δὲν ἐλέησες κανένα...Γιὰ τοῦτο τιμωριέσαι τώρα ! Γιατὶ εἶχες κρύα καρδιά, κρυώνεις.... Κι' ἐγὼ γιατὶ εἶχα μεγάλη γιὰ σὲ ἀδυναμία, γι' αὐτὸ παιδεύομαι μαζί σου.— Δὲν ὑποφέρω, ἐγὼ τουλάχιστο, ὅπως ἐσύ.— Τοὺς φτωχούς, ποὺ σὺ τοὺς ἔδιωχνες, ἐγὼ τοὺς ἔλεοῦσα, ὅσο ἠμποροῦσα. — Τὶς Κυριακὲς τοὺς ἔδινα βούτυρο τυλιγμένο μέσα σὲ λαχανόφυλλα, τὶς Πασχαλινὲς ἡμέρες τοὺς ἔδινα κομμάτια λαρδὶ τυλιγμένο σὲ χαρτιά. Κι' ἀπὸ τότες τὰ λαχανόφυλλα καὶ τὰ χαρτιά, μοῦ γίνανε ροῦχα καὶ μὲ ξεσταίνουν.

Ὁ Μιχάλης δὲν στάθηκε γιὰ νὰ ἀκούσῃ ἄλλα καὶ γύρισε σπίτι του.

— Τὶ ἔγεινες, βρὲ Χριστιανέ ; τοῦ εἶπεν ἡ γυναῖκα.

— Τὶ ἔχεις, γιατὶ εἶσαι ἔτσι κίτρινος ;

— Κουράστηκα πολύ, κοπήκανε τὰ πόδια μου, τῆς ἀπάντησε.

— Ἀ ! ὦ ! ὦ ! Ὅταν σοῦ τἄλεγα ἐγώ !.... ἔφερες ἀλεῦρι ;

Μὲ τὴν ἰδέα ὅτι ἡ ἀργοπορία, θὰ τοῦ ἄνοιξε πειὸ πολὺ τὴν ὄρεξι, ἡ Λενιὼ ἔκανε χέρι — χέρι τὶς τηγανίτες καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ τὶς βάζῃ εἰς τὸ πιάτο· ἄλλοτε δώδεκα τηγανίτες δὲν τοῦ φθάνανε· τώρα μὲ δυὸ ποὺ ἔφαγε ἐχόρτασε.

— Ἔχω πιὸ ὄρεξι νὰ κοιμηθῶ παρὰ νὰ φάω, λέει τὶς γυναίκας του.

— Νὰ τὸ ξέρα δὲν θἄναβα τόσο πολλὴ φωτιά, ἀπήντησεν ἐκείνη.

Καὶ ἑτοιμάστηκε νὰ τραβήξῃ τὰ ξῦλα ἀπὸ τὴν φωτιά, ἀλλ' ὁ Μιχάλης τὴ σταμάτησε :

— Ἂς τὰ νὰ καοῦνε, τῆς λέει, κι' ἂς πέσουμε νὰ κοιμηθοῦμε.

Περίμενε ὡς ποὺ γδύθηκε πρῶτα ἐκείνη καὶ τὴ στιγμή, ποὺ πάγαινε αὐτή, γιὰ νὰ ἀνέβῃ στὸ κρεββάτι, αὐτὸς ἔρριξε ἄλλο ἕνα δεμάτι ξῦλα στὴ φωτιά. Ἡ Λενιὼ, καθὼς ἔπεσε, τὸν πῆρε κι' ὅλας, Ἐκεῖνος ὅμως ἔμεινε καὶ παραμόνευε μὲ ἀνοιχτὰ τὰ μάτια καὶ μὲ τεντωμένα αὐτιά. Ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ παραθυρόφυλλα διακρινότανε τὸ περιβολάκι καὶ πάρα—πέρα ὁ κάμπος, γιατ' ἤτανε φεγγάρι.

Καθὼς πλησίαζαν ὅμως τὰ μεσάνυχτα, ἀκούει ἕναν ἦχο ἐλαφρό, σᾶν νὰ σουρνόντουσαν κλαριά. Ὕστερα, λίγο-λίγο ὁ ἦχος ἔγεινε πειὸ δυνατός, σᾶν δάσος ποὺ σαλεύει ἀπὸ τὸν ἀέρα καὶ ὁ Μιχάλης εἶδε τὶς μεγάλες σκιὲς τῶν δύο γέρικων ὀξυῶν, ποὺ προχωροῦσαν πρὸς τὸ σπίτι. Περπατούσανε κοντὰ ἢ μιὰ στὴν ἄλλη καὶ στὸ φεγγάρι θαμπογυάλιζαν οἱ ἄσπροι τους κορμοί. Τέλος διαβήκανε τὸ περιβόλι. Ἡ βουή τους ὅλο κι' μεγάλωνε.

Ἄκουσε τὸ σύρσιμο τῶν μεγάλων των κλαδιῶν στοὺς τοίχους καὶ στὴν καλαμιὰ τῆς στέγης.— Τρεῖς φορὲς ἡ δυὸ ὀξυές, ἔφεραν γύρα τὴν καλύβα. Χωρὶς ἄλλο γυρεύανε τὴν θύρα. Ἔξαφνα ἡ θύρα ἀνοίγει.— Ὁ Μιχάλης ἔκρυψε τὸ κεφάλι του στὴν χοῦφτα του γιὰ νὰ μὴ δῇ... Σὲ δυὸ-τρία λεπτὰ τῆς ὥρας, ἐπῆρε θάρρος καὶ ξεμύτισε νὰ ἰδῇ.

Καὶ τί νὰ ἰδῇ !Ὁ πατέρας του καὶ ἡ μάνα του ἤτανε καθισμένοι ἀπάνω στὰ σκαμνιὰ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τῆς φωτιᾶς κι' ἀπὸ τὸ ἄλλο, ὅπως καθόντουσαν ὅταν ἐζοῦσαν.

Τοὺς ἔβλεπε καθαρά : Αὐτοὶ εἴτανε ποὺ εἶχαν ἔρθει στὰ δένδρα. Ἡ γρηὰ εἶχε μισοσηκώσει τὸ φουστάνι της, γιὰ νὰ πυρωθοῦν τὰ πόδια της καλλίτερα, κι' ὁ γέρος τὴν ρωτοῦσε.

— Ἔ ! Ζεστάθηκες λιγάκι ;

— Ναί, ἔλεγεν ἐκείνη. Καλὰ ποῦ ὁ γυιός μας σκέφθηκε κι' ἔρριξε κι' ἄλλα ξύλα στὴ φωτιά.

Τότες ὁ Μιχάλης ξυπνάει τὴ γυναῖκα του καὶ τῆς λέει :

— Γιὰ κύττα κεῖ.

— Ποῦ ; Τί νὰ κυττάξω ;

— Νά, ἐκεῖ, στὸ τζάκι, αὐτοὺς τοὺς δύο γέρους... Δὲν τοὺς γνωρίζεις ;

— Ὄνειρο θὰ βλέπῃς, καϋμένε, τοῦ λέει ἐκείνη.

— Γιὰ βάλε τὸ πόδι σου ἀπάνω στὸ δικό μου.

Ἡ Λενιὼ ἔβαλε τὸ πόδι της ἀπάνω στὸ δικό του καὶ εἶδε πραγματικῶς τοὺς δύο γέρους.

— Θεὸς συγχωρέσοι τους ! Καλὲ ὁ πατέρας καὶ ἡ μάνα σου δὲν εἶνε ; ἐμουρμούρισε ἡ Λενιώ, σταυρώνοντας τὰ χέρια της, ἐκστατική.

Ἐκεῖνος ἀποκρίθηκε :

— Μή ! Μὴ λὲς τίποτε, μὴν κουνιέσαι, γιὰ νὰ μὴν ἀνησυχήσουνε.

—Καὶ γιατὶ ἦρθαν ;

— Θὰ σοῦ πῶ, σᾶν φύγουνε.

Στὸ τζάκι ὁ γέρος ἔλεγε στὴ γρηά :

— Ζεστάθηκες, Μαργαρίτα : Γιατὶ ἡ ὥρα ἔφθασε....

— Ναί, δὲν κρυώνω πειά, Γιλβέρτε, τοῦ ἀπαντοῦσε ἐκείνη.— Ἀλλὰ θέλω νὰ πάρῃ τέλος πειὰ ἡ τιμωρία μου.

Καθὼς εἶπ' αὐτό, τὸ ρολόγι χτύπησε μεσάνυχτα. Οἱ δυὸ γέροι σηκωθήκαν κ' ἐχαθῆκαν μὲ τὴν ἴδια βουὴ τῶν κλαριῶν καὶ τὸ σούρσιμο τῶν φύλλων.

Ἡ Λενιὼ ἔτρεμε ἀπάνω στὸ κρεββάτι της, δὲν καταλάβαινε τίποτε, ἀπὸ αὐτὰ ποὺ γίνανε.— Σᾶν πέρασε κάμποση ἡ ὥρα, καὶ ἡ βουὴ τῶν δένδρων ποὺ φεῦγαν δὲν ἀκουγόταν πειά, ὁ Μιχάλης διηγήθηκε τὰ ὅσα εἶδε καὶ τὰ ὅσα ἄκουσε στὸ δρόμο, ποὺ πήγαινε στὸ μῦλο !...

— Μίσεψέ μου, κύριε, ἀπάντησε αὐτή ! Καλὰ ἔλεγα ἐγὼ πὼς τὰ δένδρα ἔχουνε ψυχή. Δὲν εἶδες πὼς κλαῖνε καὶ δακρύζουνε σᾶν τὰ βάζουμε, χλωρά, στὸ τζάκι !...

A. Le Braz